

“ఎవరది? మువ్వా!” అన్నది దుర్గ. దుర్గ మువ్వడి తల్లి.
 “నేనే” అని మువ్వడు లోపలికడుగు పెట్టాడు.
 “ఆ వెలుతురు పిల్ల ఎవరురా?” అన్నది వెనుక వున్నదాన్ని చూసి.
 “సిరిసిరి-లే! ఎత్తుకొచ్చా!” అన్నాడు బరువుగా నిట్టూరుస్తూ.
 ఆమె ఎగాదిగా చూసింది. సిరిసిరి కూడా నిట్టూరుస్తోంది.

మువ్వడిది స్థూరదూషం. పుట్టగోచి పెట్టి, విల్లం బులతో నిలబడితే విశాల వక్షస్థలంతో ఆకర్షకంగా వుంటాడు. సిరిసిరి ప్రక్క నిలబడితే ఈడూ జోడూ దీటుగా వుంటుంది. “గుంటుడు చెప్పింది నిజమేనా, గుంటా?” అన్నది దుర్గ.
 ‘జై’ అన్నది. సిరిసిరి.
 “అమ్మా, అబ్బా, ఇష్టపడలేదా?”

బలవంతాన లాగుకు వచ్చాడు. గిరిజనులలో పెద్దలు నిర్ణయించి చేసే పెళ్ళిళ్ళే ఎక్కువ. వాటికే విలువ ఎక్కువ. ఇలాంటి రాక్షస వివాహానికి విలువ తక్కువ. సిరిసిరి తల్లి దండ్రులకు మువ్వడికి పిల్లనివ్వడం ఇష్టంలేక పోయినా వారే మువ్వడితో పోట్లాడి సర్దుకున్నారుకాని, మిగిలిన సంఘం సహాయం కోరలేదు. సంఘానికి ఈ విషయం తెలిసినా, పెళ్ళి అయిన పిల్లను ఎత్తుకుపోవడం

కోయలు, కొండరెడ్లు, గొట్టెకోయలు, డోలు జాతుల వారున్నారు. సవర భాషకు మాత్రం గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు వ్యాకరణం వ్రాశారు. ఇంచు మించుగా గిరిజనుల భాషలన్నీ లిపిలేనివే. ఈ భద్రాచలం కోయలకు, ముత్యాలమ్మ, మద్దిరామమ్మదేవతలు. పంటలు రాగానే చేసుకునే ‘కొత్తల పండుగ’లో ఆ దేవతా ప్రీతిగా ఇప్పకల్లు, తాటికల్లు నైవేద్యం పెట్టి తలాకాస్తా పుచ్చుకొని ఆనందతాండవం చేస్తారు.

మన్యప్రాంతంలోవుండే గొట్టెకోయలు చెవులకూ, ముక్కులకూ పోగులు పెట్టుకోవడం ఆచారం. కొండ రెడ్లకు వెదురు బియ్యం, జొన్నలు, నజ్జలు ఆహారం. జాట్టు పై కొప్ప, చెవులకు పోగులు, మెడలో పూసలు, వీరి వేషధారణ. కాపీనంతో వుండడమే పురుషుల అలవాటు. వీరందరికీ కులం కట్టుబాటు వుంటుంది.



సిరిసిరి తల అడ్డంగా తిప్పింది.
 “కయ్యం జరిగిందా?”
 “జరిగింది. పుడమి పండగలో ఇది ‘రెల్లో’ పాట పాడుతూ అందంగా అందరితో కలిసి, సగం చంద మామ వరుసలో చిందులు త్రొక్కుతోంది. రెల్లో అన్నప్పడల్లా నా గుండె జిల్లుమని చూపు నిలిపేశాను. నృత్యం అయిపోయిన తర్వాత చేయి పట్టుకున్నాను. పెళ్ళికాని పిల్లకనుక! తల్లి దండ్రులూ, అన్నదమ్ములూ అడ్డం వచ్చారు. వాళ్ళను విదలించి విదలించి దీనిని గుంజుకు వచ్చాను. ఇది కూడా రానని పెనుగు లాడింది. కృష్ణుడు రుక్మిణిని ఎత్తుకువచ్చినట్లు ఎత్తుకు వచ్చాను” అన్నాడు మువ్వడు.
 “సిగ్గులేదూ! రుక్మిణికి కృష్ణుడిమీద మనసుండి వార్త వంపింది. నాకు నీమీద మక్కువుండి చెప్పం పానా?” అన్నది సిరిసిరి.
 లేదా?” అన్నది దుర్గ.
 “నేనొళ్ల!” అన్నది సిరిసిరి.
 విత్తనాలు చల్లేటప్పడు చేసుకునే పండుగ పుడమి పండుగ. అందులో సిరిసిరి మీద కన్నుపడి, మువ్వడు

వారి దృష్టిలో నేరం కాని, పరాక్రమం చూపించి పెళ్ళిచేసుకుంటానని తీసికొనిపోవడం నేరం కాదు. పెళ్ళి అయితేనే, ఆ శ్రీ, పర శ్రీ అవుతుంది. పైగా ఇద్దరూ ఒక కులం వారే కనుక పట్టింపు లేదు. అడవి దున్న కొమ్ము ధరించి కిరీటంగా ఆనాడు మువ్వడు డోలు వాయిస్తూ నృత్యంలో అందంగానే కన్పించాడు సిరిసిరికి. అయినా, ఇంతవరకు ఆమె ఎవరికీ మనసివ్వ లేదు.
 గిరిజన జాతులన్నీ సుమారుగా సమానంగానే వున్నా, వారిలో ముప్పైమూడు తెగలున్నవి. ఒక్క తెలుగు గడ్డమీదే. ఇమ్మం, వరంగల్ మండలాల్లో కోయలూ, కొండరెడ్లూ, నాయకపోడు, సుగాలి జాతులున్నాయి. అదిలాబాద్ జిల్లాలో గోండ్లు, యాంకలు, లోంఢీన్, కోం తెగల వారున్నారు. శ్రీకా కుళం, విజయనగరం, విశాఖలలో వాల్మీకి, భగత్, మూకదొర, కొండదొర, సామంత, సవర, గదబజాతుల వారున్నారు. మహబూబ్ నగర్, శ్రీకాకుళం జిల్లాలలో చెంచులున్నారు. ఒక్క ఇమ్మం జిల్లాలోనే నాలుగున్నర లక్షల మంది గిరిజనులున్నారు. భద్రాచలం వీజెన్సిలో

నియమ భంగం చేస్తే వెలివేస్తారు. కుల పెద్దలు, వారి ప్రభుత్వం వారిదే.
 * * *
 “నేనొళ్ల! నేనొళ్ల! అంటావు. చేసుకుంటే చేదు మేస్తావా?” అన్నది దుర్గ.
 “ఇష్టం లేనిది చేదే!” అన్నది సిరిసిరి.
 దుర్గకు పైమూల తోచలేదు. మువ్వణ్ణి రమ్మని దూరంగా తీసుకువెళ్ళింది.
 “మక్కువలేనిదానిని కట్టుకుని ఏమి బావుకుం లావు?” అని అడిగింది. మనసులేని పిల్లను వదలివేయ మంది. “ఈ పైడి బొమ్మను వదలివేయాలని తీసుకు రాలేదు. బలవంతంగానైనా సరే జత కట్టాలని తీసుకు వచ్చాను. తేనె కోసం ఈగ ముసురుతుంది. ఒకప్పడు రెక్కలకు తేనె అయిపోని లేవలేక ఆ తేనె త్రాగుతూనే అందులో చచ్చి ఊరుకుంటుంది. నా పని అలా వుంది. నేను సిరిసిరిని అనుభవించకుండా మాత్రం వదలలేను. కొంతకాలం అలా జరిగితే అప్పటికే అంకెకు రాకపోతే అప్పడు ఎవరి దారి వారిది. నేను మన ఆచారం

10-3-89 ఆంధ్రజ్యోతి పబ్లికేషన్ల ద్వారా

ప్రకారమే చేశాను."

దుర్ల మాట్లాడలేకపోయింది. ఇద్దరినీ చూసి జాలి పడింది. సిరిసిరిని మద్దిరావమ్మ బొమ్మ దగ్గరకు తీసుకుపోయి మువ్వడు తాళి కట్టేసి, మువ్వలు గలగలలాడినట్లు సంతోషంతో నవ్వాడు. సిరిసిరి కోపంతోనే సిగ్గుపడింది. ఆ సమయంలో ఆ స్వర్ణకు. అత్తకు దణ్ణం పెట్టమన్నాడు. ముఖం మొబమొబలాడించుకుంటూనే దణ్ణం పెట్టింది. "బిడ్డా! పెట్టను బద్దిరంగా చూసుకో!" అని దీవించింది దుర్ల.

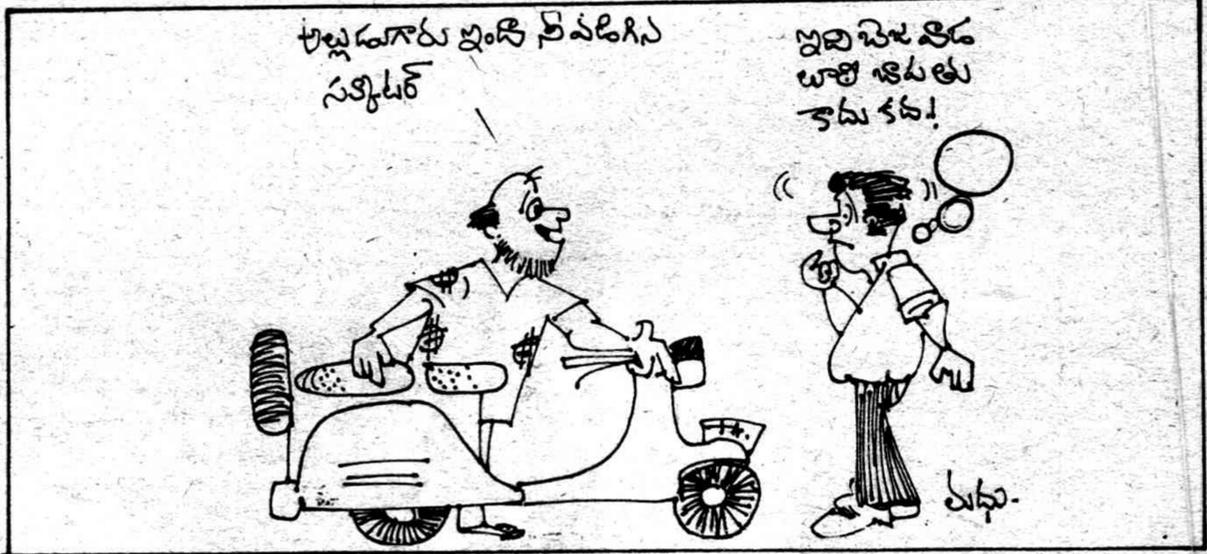
ఆ రాత్రి ఇప్పకల్లు నోటి కందించాడు సిరిసిరికి. "నేను ముట్ట!" అన్నది. నిజానికి ఆ కల్లు ఆమెకు చాలా ఇష్టం. లేకపోతే కుతి. మువ్వడి మీద కోపంతో అలా అన్నది. ప్రక్కను చూరుకు తగిలించి పున్న కొమ్ము తీశాడు. గొడ్డుకు నోరు పగలతీసి పోసినట్లు పోస్తానన్నాడు. అలా చేస్తే, నోరు నెత్తురుమయం అవుతుంది. అందమైన పళ్ళు చిల్లిపోయి, వికారపు రూపు వస్తుందని భయపడింది. ఆ కొమ్మును గట్టిగా పట్టుకుంది.

"నువ్వు మనిసివి కావు. మెకం!" అన్నది.

"తెలుసు కదా!" అంటూ కల్లు పాత్ర నోటికి అందించి త్రాగుమని బ్రతిమాలాడు. కొంత సేపు వరకు ముట్టలేదు. వేలు కల్లులో ముంచి పెదిమెలకు రాశాడు. నాలుకతో తుడుచుకుంది. ఆ రుచికి ఇక ఆగలేకపోయింది. పాన పాత్ర అందుకొని గులగుటా త్రాగేసింది.

తిరిగి దానిని నింపాడు. నోటి కందించకుండా దూరంగా వుంచి అలాగే పట్టుకున్నాడు. సిరిసిరి అతని వంక చరచరా చూసింది. ఆ దొప్ప లాగుకొని ఒక్క మాటు నోటితో పీల్చింది.

"పెట్టా! నేను నోటికి అందించాను కదా! ఈ దొప్ప నువ్వు నా నోటికందించరాదా?" అన్నాడు దీనంగా. అందించకపోతే ఇంకొక దొప్ప తనకీయడేమో నని అందించింది. దానిని భాళివేసి, ఇంకొక దొప్పనింపి చేతికిచ్చాడు. తిరిగి అందించింది. సగం త్రాగి. మిగిలిన దొప్ప సిరిసిరి పెదవుల దగ్గర వుండాడు. అంత దగ్గరగా వచ్చిన మద్యాన్ని త్రాగుకుండా వుండలేకపోయింది. అదే



విధంగా దొప్పలతో సగం తాను త్రాగి, మిగిలినవి ఆమెకందిస్తూ వుంటే త్రాగుతూనే వున్నది. కళ్ళు సగం మూతపడి అతని వంక మైకంతో చూస్తోంది. అతడూ అల్లాగే చూస్తూ, పెదవికి పెదవి అనించాడు. కళ్ళూ కళ్ళూ కలిపాడు. ఒళ్ళూ ఒళ్ళూ కలిసిపోయింది. ఆ మత్తులో ఇద్దరూ గమ్మత్తయిన సుఖం అంతకు పూర్వం ఎరుగనిది అనుభవించారు.

తెల్లవారకల్లుకు మైకం దిగిపోయింది సిరిసిరికి. అతనిని ఒక తోపు తోసింది. అతడు నవ్వాడు. సిరిసిరి మైకంలో జరిగినదంతా లీలగా నెమరువేసుకుంటూ విస్తుపోతోంది. తెల్లవారి బయటకు రాగానే దుర్ల చూస్తూ "పువ్వులాంటి దానిని ఎల్లా నలిగిపోయావు. మువ్వడు వట్టి కారు దున్న" అంది.

సిరిసిరి తన శరీరం వంక చూసుకుంటూ కొంత సిగ్గుపడింది. అడవి సిగ్గుపడవలసినంత పడకపోవడం దుర్ల గమనించింది. "స్నానం చేద్దువుగాని రా!" అంటూ రెక్క పుచ్చుకొని ప్రక్కకు తీసుకుపోయింది.

దుర్ల ఏకాంతంగా మువ్వడితో "బిడ్డా! నీకెంత తీపివున్నా నీ ఆలును నువ్వు నమ్మకు. ఇప్పకల్లుంటే దానికెంతో ఇష్టం. ఆ మైకంలో వేరే దారిలేక నీకు ఒళ్ళు అప్పగించిందిగాని, మనసు మార్చుకొని కాదు. ఆ సమయంలో నిన్ను కాదనే శక్తిలేక చెప్పినట్లు విందం ముక్కువ వుండడం కాదు. దాని కళ్ళు చిరుతపులి కళ్ళు. ఎప్పుడో దెబ్బ తీస్తుంది. ఆదమరచి ని ద్రపోరు" అంది.

మువ్వడు ఆ మాటలను మనసులో పెట్టుకున్నాడు.

మరు రోజు సిరిసిరికి ఇప్ప కల్లు పోసి, తాను పోతు తాడి కల్లు త్రాగాడు. ఇద్దరికీ ఒళ్ళు తెలియడం లేదు. తెల్లవారే దాకా ఎవరికీ ఒడలు మీద గుడ్డలు లేవు. సిరిసిరి యవ్వనాన్ని చేదలతో త్రాగుతూ, ఆమెకు సుఖం కల్పిస్తున్నా, తనను అనుమానంతో ఆమె చూస్తూ వుండడం క్రమక్రమంగా మువ్వడు గమనించి, తల్లి బోధను మననం చేసుకుంటున్నాడు. త్రాగుడంలో తాను కాస్త తక్కువ త్రాగుతూ నిద్రా మైకం నటించడం ప్రారంభించాడు. ఒక తెల్లవారకల్లు మాంసం తెగగొట్టే కత్తిని సిరిసిరి ఎత్తి వుండడం గమనించి, అలవోకగా ఆ చేయి పట్టేసుకున్నాడు.

సిరిసిరి గజగజలాడిపోయింది. ఆ కత్తినే సిరిసిరి మెడకు గురిపెట్టాడు. "అత్తా!" అని సిరిసిరి వెర్రికేక పెట్టింది ఒళ్ళు తెలియకుండా. దుర్ల లోపలకు వచ్చి ఆ దృశ్యం చూసింది. కత్తి లాగుకుంది.

"ఈ కత్తితోనే ఇది నన్ను చంపాలని చూసింది" అన్నాడు. దుర్ల మాట్లాడలేదు.

"రేపటి నుంచి విడిగా పడుకోండి" అని మాత్రం అంది. మువ్వడు చంపుతాడనే భయంతో దుర్ల ప్రక్కలో సిరిసిరి పడుకోవడం ప్రారంభించింది. నెల తప్పిందని దుర్ల గ్రహించింది. కొన్నాళ్ళు పోయిన తర్వాత సిరిసిరికి మువ్వడు ఎడమయిన కొలది, అతడు కావాలనే వాంఛ ప్రబలమయింది. మువ్వడు మాత్రం నిద్రాహంతోనే వున్నాడు.

"మీ ఊరు బయలుదేరి పోదాం పద! నిన్ను నేను మీ వాళ్ళకప్పవెబులాను. తప్పో ఒప్పో నా మనసు నేను తీర్చుకున్నాను. నిన్ను ఇంట్లో వుంచుకోవడం పామును ప్రక్కలో పడుకోపెట్టడమే. నువ్వు ఇంకొకళ్ళను, నీకు వచ్చిన వాళ్ళను చేసుకో! మన ఆచారం ప్రకారం అల్లా చేసుకున్నందుకు నాకు సామ్యమీ ఇవ్వక్కరలేదు. బుద్ధి పూర్వకంగా నిన్ను వదిలివేస్తున్నాను" అన్నాడు మువ్వడు ఒక రోజున.

"నేను ఎక్కడికి పోను. నాకెవ్వడి మీదా మనసు లేదు. వుంటే అది నీమీదే వుంది. నాకున్నదల్లా నీమీద కసి. నా వాళ్ళను తన్ని నన్ను బలవంతంగా లాగుకు వచ్చావని! నాకు నెల తప్పడంలో ఇప్పుడా కసి పోయింది. నీమీద ముక్కువ పెరిగింది. భద్రాద్రి రాముడి సొక్కిగా చెబుతున్నాను" అని సిరిసిరి మువ్వడి కాళ్ళమీద పడింది. అతడు 'నిజమా!' అని లేవ తీశాడు.

తెలుగు కుదరని ఆంగ్లపదాలు

కొన్ని ఇంగ్లీషు మాటలకు తెలుగు మాటలు కుదరవు. కుదిరినా అవి మనం మాట్లాడేటప్పుడు ఎదుటివారికి అర్థం కావు. ఉదాహరణకు ఈ దిగువవాటిని చదవండి. ఈ మాటల్ని మనం అనునిత్యం ఇళ్లల్లో వుపయోగించేవే! కాఫీ, టీ, మోటార్ కార్, టాక్సీ, సైకిల్, బస్, ట్రైన్, చాక్లెట్, కేక్, రిక్తా, కెమెరా, వాచ్, బెల్ట్, సిల్క్, మ్యాన్ పేపర్, కాటన్, రూమ్, హోటల్, వైట్ క్లబ్, హాస్పిటల్, సినిమా, మార్కెట్, పోస్టాఫీసు, పోలీసు స్టేషన్, ఎయిర్ పోర్ట్,

రైల్వే స్టేషన్, రోడ్, టెలిఫోన్, టెలిగ్రామ్, స్టాంప్, చర్చ్, బీచ్, బ్రెడ్, బటర్, చికెన్, మటన్, ఫిష్, ఆప్లెట్.

వీటిలో బ్రెడ్ కి రొట్టె, బటర్ కి వెన్న, చికెన్ కి కోడి, మటన్ కి మాంసం, ఫిష్ కి చేప, అని తెలుగులో చెప్పకోగలం కాని కాఫీని, టీని ట్రైన్ ని, రోడ్ ని తెలుగులో చెబితే హాస్యాస్పదంగా వుంటాయి. ఉదాహరణకి 'ఈ మార్గము (రోడ్) ఎక్కడికి వెళ్తుంది? అని అడిగితే విన్నవారు అడిగేవారికి మతి భ్రమించిందనుకునే ప్రమాదం వుంది.

అంచేత ఆ మాటల్ని ఆంగ్లంలో వాడొల్పిందే.

— ఎమ్మె

10-3-89 ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి